

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

23-24 лютого 2023 року

м. Запоріжжя

Редколегія:

Л. М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;
І. Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;
Ю. В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;
Д. П. Сепетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;
Н. В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;
С. А. Козицяцька – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

С69 **Соціально-етичні та деонтологічні проблеми** сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині) : зб. матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 лютого 2023 року). – Запоріжжя : ЗДМУ, 2023. – 207 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

СЕКЦІЯ 2.

РОЗУМІННЯ РОЛІ, ЗНАЧЕННЯ, РІВНЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ (ГЛОБАЛІЗОВАНИЙ СВІТ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ)

Марков Ю.І.

РОЗУМІННЯ РОЛІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ41

Бугайчук О.В., Воронкова В.Г.

КОНЦЕПЦІЯ РОЗРОБКИ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ОРГАНІЗАЦІЙ МЕДИЧНОЇ СФЕРИ У ПЕРЕДОВИХ КРАЇНАХ СВІТУ45

Бурашнікова О.С., Воронкова В.Г.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ МЕДИЦИНИ У КРАЇНАХ ЄС47

Варакута О.А.

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ В РОБОТІ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА49

Давидова А.Г., Курочкін М.Ю., Капустін С.А.

ВЗАЄМОДОПОМОГА ЛІКАРІВ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТА.....50

Мазур В.І.

ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ
МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ50

Ткаченко Н.О., Демченко В.О., Маганова Т.В.

ФІЛОСОФСЬКІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ФАХІВЦІВ51

Хіміч С.Д., Превар А.П., Фуніков А.В., Ольхом'як О.О., Хіміч О.С., Муравйов Ф.Т.

ТЕОРЕТИЧНІ, КЛІНІЧНІ, СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРЕДОПЕРАЦІЙНОГО ПЕРІОДУ53

СЕКЦІЯ 3.

ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ

Боярська Л.М., Городкова Ю.В.

ІНТЕГРАЦІЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ
КОМПЕТЕНЦІЙ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ54

Візір В.А., Деміденко О.В., Садомов А.С., Приходько І.Б., Буряк В.В.

МОДЕЛЬ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ: АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ
КЛІНІЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ55

Калашник К.В., Рябоконт О.В., Фурик О.О.

ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНОГО ПАЦІЄНТА В КУРСІ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ
ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ56

Коваленко В.А.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ МЕДИЧНОЇ СФЕРИ57

Круть Ю.Я., Сюсюка В.Г., Князева А.О., Сергієнко М.Ю., Колокот Н.Г.

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ІНТЕРАКТИВНОГО СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
«BODY INTERACT» В ПРАКТИЦІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ
«АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ» У ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ58

Пащенко І.В., Пащенко С.М.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ60

Підкова В.Я.

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ61

Строгонова Т.В.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ62

Хіміч С.Д., Чемерис О.М., Бурковський М.І., Чорнопищук Р.М., Кател'ян О.В., Стояновський І.В.

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА КЛІНІЧНИХ КАФЕДРАХ63

виникали в зв'язку з відсутністю світла, інтернету, мобільного зв'язку, і не тільки на окупованих територіях, опрацювання будь-якої теми проводили в синхронному та асинхронному режимах. Ця форма навчання досить добре себе зарекомендувала, оскільки студенти завжди могли пропрацювати тему та отримати консультації викладача в зручний для них час, що допомагало їм уникнути відчуття самотності в просторі дисципліни.

Поряд з цим, питання теоретичного характеру, лабораторних та додаткових методів обстеження засвоюються студентами краще, ніж практичні питання. Незважаючи на опрацювання під час занять та самостійної підготовки великої кількості відеоматеріалів, практичні навички студентів інколи далекі від досконалості. Тому, в короткі терміни, важливо було, насамперед, пристосуватися і організувати роботу в групах зі здобувачами освіти в нових умовах, підвищити мотиваційну складову та роль, необхідність і відповідальність кожного на своєму місці. В цьому нам допомогли й такі явища, як формування в групах згуртованості, бажання до самостійних дій та в командному складі (на прикладі рольових ігор), бажання до різнобічної комунікації, підтримки, співпереживання, співчуття, готовності прийти на допомогу.

З метою покращення засвоєння студентами практичних навичок нами використовувались різні програми з демонстрацією та розбором віртуального пацієнта. Така робота виконувалась під наглядом викладача, з попередніми ознайомчими складовими, з поясненнями, щоби будь-які дії студента не травмували психо-емоційний стан самого студента та не спровокували біль і погіршення стану хоча і віртуального, але ж хворого пацієнта. Так, наприклад, під час обстеження малюка, найрозповсюдженіше запитання від студентів звучить так: «Чи йому не болить, коли ми пальпуємо, перкутуємо?». Тобто, віртуальна картина дає набагато кращу візуалізацію загального уявлення про пацієнта та наближає до відтворення практичної навички. А студент, особливо під час першого виконання навички, страшисться, бо емоційно переживає дотики при пальпації, перкусії, чи будь-якій іншій маніпуляції, хвилюється. Тому потрібно знайти правильний індивідуальний підхід до кожного студента, і тільки після ознайомлення з технікою проведення обстеження запропонувати доопрацювання тем та навичок самостійно або в програмах, або на волонтерах.

Для розвитку клінічного мислення в здобувачів освіти ми, як і раніше, використовували ситуаційні задачі, але для кращого розуміння та уяви, сюжети в них наближали до сучасних умов, умов воєнного стану. Вирішення задач супроводжували демонстрацією віртуального пацієнта для покращення візуалізації. Такі задачі підвищують відповідальність студента за правильність відпрацьованого алгоритму дій при обстеженні, інтерпретацію отриманих об'єктивних даних та додаткових методів дослідження, за правильну постановку, обґрунтування та формулювання діагнозу. Але й ці завдання, на жаль, не дають бажаного відсотку опанування практичними навичками.

Найкращим закріпленням практичного матеріалу, з точки зору клініцистів, стала робота очної «Літньої школи», яка була організована адміністрацією університету для студентів 2-го й 3-го курсів медичних факультетів. Робота в ній проводилась на базі тренінгового симуляційного центру та була побудована таким чином, що за 1 місяць навчання студенти, які мали можливість дістатися до університету, змогли опанувати основні практичні пропедевтичні навички. Такий вид діяльності, на наш погляд, являється перспективним.

Таким чином, робота викладача в сучасних умовах – надскладна. Але усвідомлення викладацької відповідальності і перед здобувачами освіти, і перед їхніми майбутніми пацієнтами, спонукає науково-педагогічних працівників клінічних кафедр до нових пошуків удосконалення засвоєння здобувачами проблемних практичних питань дисципліни.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

*Строгонова Тетяна Василівна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри медичної фізики,
біофізики та вищої математики,
Запорізький державний медичний університет*

Нові вимоги до Вищої освіти, які змінювали роль ВНЗ в житті суспільства в умовах перманентних соціально-економічних трансформацій, були сформульовані ще на початку XXI сторіччя та відображені, навіть, в документах Всесвітнього банку. Згідно цих вимог, студенти протягом навчання у виші повинні набути не тільки професійні компетенції, а й ті, що захистять їх протягом життя від негаразд економічних криз – дозволять адаптуватись до нових зовнішніх умов, до бурхливих змін сучасного життя таким чином, щоб запобігти «вимиванню» людини з професії.

До таких загальних компетенцій відносять складні поняття – креативність, здатність до самоорганізації, комунікативність, вміння творчо реагувати на кризові стани і т. ін. Такий виклик ставить викладачів, що працюють у вишах, перед важкою проблемою: як сформувати у студентів протягом 5 років такі компетенції, що перетворять фахівця у творчу особистість. Науково вирішити цю задачу можна тільки з філософських позицій.

Сутність творчості протягом всієї історії людства хвилювала уми вчених та була предметом дискусій науковців – педагогів, психологів, біологів, соціологів, економістів.

Проблема творчості та свободи творчості – філософська проблема з тривалою історією. Вона пов'язана з проблемою покликання, Згадки про них можна зустріти у роботах В.Франка, М. Вебера, Ф. Ницше, К.Г. Юнга, М. Хайдеггера, Н. Бердяева, и т.д. Не зважаючи на то, що вона вивчалась у різних релігійних та філософських традиціях, трансцендентна природа творчості залишається і зараз незрозумілою та бездонною таємницею. Хоча багато блискучих умов билось над загадкою творчості, науковці так і не прийшли до кінцевих висновків, як відбувається творчий акт.

Крім того, філософи наголошують, що шлях творчості – це шлях самотності та героїзму, який потребує величезної мужності. І більшість людей не готова до цього.

Залишається невирішеними головні питання – чи достатньо тільки бажання та самоорганізації індивіда для творчого підходу до своєї професії або творчість - це призначення окремих особистостей? Як створити сприятливі зовнішні умови, щоб людина змогла реалізувати себе як творець?

Відповіді на ці важливі питання допоможуть переробити педагогічні та психологічні підходи до навчання, вдосконалити навчальну методику, яка буде не тільки сприяти формуванню необхідних компетенцій у майбутніх фахівців, але й вчити людину жити за своїм призначенням, творчо реалізуючи свою унікальність.

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА КЛІНІЧНИХ КАФЕДРАХ

*Хіміч Сергій Дмитрович,
д.мед.н., професор, завідувач кафедри загальної хірургії,
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова,
Чемерис Орест Мирославович
д.мед.н., доцент, доцент кафедри хірургії №1,
Львівський національний медичний університет імені Д.Галицького
Бурковський Микола Іванович
к.мед.н., доцент, доцент кафедри загальної хірургії,
Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова,
Чорнопищук Роман Миколайович
д.мед.н., доцент кафедри загальної хірургії,
Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова,
Кателян Олена Вікторівна
к.мед.н., доцент, доцент кафедри загальної хірургії,
Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова,
Стояновський Ігор Володимирович,
к.мед.н., доцент, доцент кафедри хірургії №1,
Львівський національний медичний університет імені Д.Галицького*

На жаль через пандемію, викликану COVID-19, а потім через військовий стан в Україні у закладах вищої медичної освіти України було запроваджено дистанційну форму навчання. Спочатку таке навчання мало вигляд повного дистанційного навчання, а потім – часткового або змішаного. Оскільки, як відомо, успішність кожної справи є аналіз чи самоаналіз своєї роботи, нами було виконано просте дослідження, метою якого стало вивчення результатів навчання студентів на кафедрі загальної хірургії при дистанційній формі навчального процесу та порівняння їх з відповідними, що були отримані при традиційному навчанні в до епідемічний період. У дослідження були включені вітчизняні студенти III (508 студентів) і II (244 студентів) курсів Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, що проходили навчання з дисциплін "Загальна хірургія", "Сестринська практика", "Догляд за хворими" з використанням різних форм навчального процесу: дистанційної та традиційної. Під час порівняння були застосовані такі параметри як: традиційна оцінка, кількість балів за підсумковий модульний контроль, загальна кількість балів отримана після закінчення вивчення навчальної дисципліни,